

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 261
Tarih: 02.03.2010

10/680

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞAKANLIĞI'NA

Kışlalarda yaşandığı iddia edilen sözlü ve fiziksel şiddetin nedenlerinin araştırılması, bu konudaki iddiaların üzerine gidilerek gizlenen şiddetin açığa çıkarılmasının sağlanması ve elde edilecek bulguların kamuoyu ile paylaşılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
2-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
3-AYLA AKAT ATA	BATMAN
4-BENGİ YILDIZ	BATMAN
5-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	IĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE

Ülkemizde 20 yaşını dolduran her erkek belli bir süre orduda görev yapmakla yükümlüdür. Ancak askerlik kurumlarında bazen basına da yansıdığı üzere bazı şiddet olayları yaşanmaktadır. İddia edilen şiddet olaylarını ise çoğunlukla üstün asta yönelik sözlü ve fiziksel şiddeti oluşturmaktadır. Mevcut kurumsal ve hukuksal kurallarda şiddetin tanımının net olmaması; şiddet olgusu hakkında istatistiklerin tutulmasını, denetimin tarafsız bir şekilde yapılmasını, yaşanan şiddetin su yüzüne çıkmasını engellemektedir.

Hayatın hemen hemen her alanında karşı karşıya kaldığımız şiddet, iddialar göz önünde bulundurulduğunda, askerlik kurumlarında da üzerinde önemle durulması gereken bir boyuta varmıştır. Ancak iddialar bu yönlü olsa da hiçbir dönem bu iddiaların üzerine gidilmemiştir. Neredeyse her askerin "sözlü hakarete ya da fiziksel şiddete maruz kaldığı" en az bir öyküsü bulunurken, kimi askerlerin gördükleri şiddet sonucunda hayatını kaybetmiş olduğu olaylar kamuoyuna yansımaktadır. Üstün asta uyguladığı iddia edilen şiddet, Askeri Ceza Kanunu'nda açık bir şekilde suç teşkil etmesine rağmen, geldiğimiz aşamada şiddet uygulayan üstler hakkında genellikle işlem yapılmamakta ve şiddet doğal bir olgu olarak görülmektedir.

Bu durumun suç olduğuna ilişkin, hukuksal haklarının farkında olmayan ve bu hakları konusunda bilgilendirilmeyen askerler, maruz kaldıkları sözlü hakaretleri ve fiziksel şiddeti gizlemektedirler. Buna karşın açılan kimi davalarda çıkan kararlarda üstün uyguladığı şiddet suç olarak görülmemekte ancak bir hizmet kusuru olduğu görüşüne varılmaktadır.

Askeri Ceza Kanunu'nun 115. maddesinde "emir vermek yetkisini veya memuriyet nüfuzunu kötüye kullanarak mevzuatın tayin ettiği ahvalden başka bir suretle herhangi bir gerçek veya tüzel kişi yahut astı hakkında keyfi bir işlem yapan yahut yapılmasını emreden amir veya üst, bir aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır" hükmü; aynı kanunun 117. maddesinde ise "madununun kasten itip kakan, döven, veya sair suretlerle cismen eza verecek veya sıhhatini bozacak hallerde bulunan veyahut tazip maksadıyla madunun hizmetini lüzumsuz yere güçleştiren veya onun diğer askerler tarafından tazip edilmesine veya suumuamelede bulunulmasına müsamaha eden amir veya mafevk iki seneye kadar hapsolünür" hükmü bulunmaktadır.

Ancak aynı kanunun 119. maddesinde "bir madunun fiili taarruzlarını defetmek yahut mübrem ve müstacel bir zaruret ve tehlike halinde verdiği emirlere itaat ettirmek için bir mafevk tarafından yapılan müessir fiiller makam ve memuriyet nüfuzunu suiistimal telakki edilmez ve suç sayılmaz" şeklindeki ibare 115. ve 117. maddeyi işlevsiz kılmaktadır. 119. maddede hangi fiilin suç olarak sayılabileceği açık bir şekilde belirtilmediği için üste geniş bir yetki alanı açmaktadır.

İzmir Barosu'nun 2003 yılında, "işkencenin önlenmesinde hukukçuların rolü" projesi çerçevesinde Ege Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Sosyal Psikoloji ana bilim dalından Doç. Dr. Melek Göregenli'nin yürüttüğü "şiddet, kötü muamele ve işkenceye yönelik deneyimler, tutumlar ve değerlendirmeler" çalışmasının sonuçları, askerlikteki sözlü şiddete karşı yüzde 93.3, fiziksel şiddete karşı da yüzde 95.7 hiçbir şey yapılmadığını ortaya koymuştu. Söz konusu şiddet yaşanan örnekleri ile bu konuda acil önlem almayı gerektiren boyutlara ulaşmıştır.

Son olarak Elazığ'da yaşanan olay tek başına bu konuda acil önlem alınması için yeterli gerekçe olarak görülebilmelidir. Bilindiği gibi 17 Ağustos 2009 yılında Elazığ'da 4 askerın hayatını kaybettiği olayla ilgili, resmi makamlar olayın kaza olduğu yönünde bir açıklama yapmış ancak açılan soruşturma sonucu yapılan incelemede, meydana gelen olaya, komutanın ceza için nöbette uyuyan askerın eline verdiği pimi çekilmiş bombanın yol açtığı ortaya çıkmıştı.

Bütün bunlar göz önünde bulundurularak, kışlalarda yaşanan sözlü ve fiziksel şiddetin bir an önce gündeme alınması, şiddeti besleyen nedenlerin tespit edilerek ortadan kaldırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını gerekli bulmaktayız.